

RYNEK MLEKA

VII/2016

**Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów
Mleka**

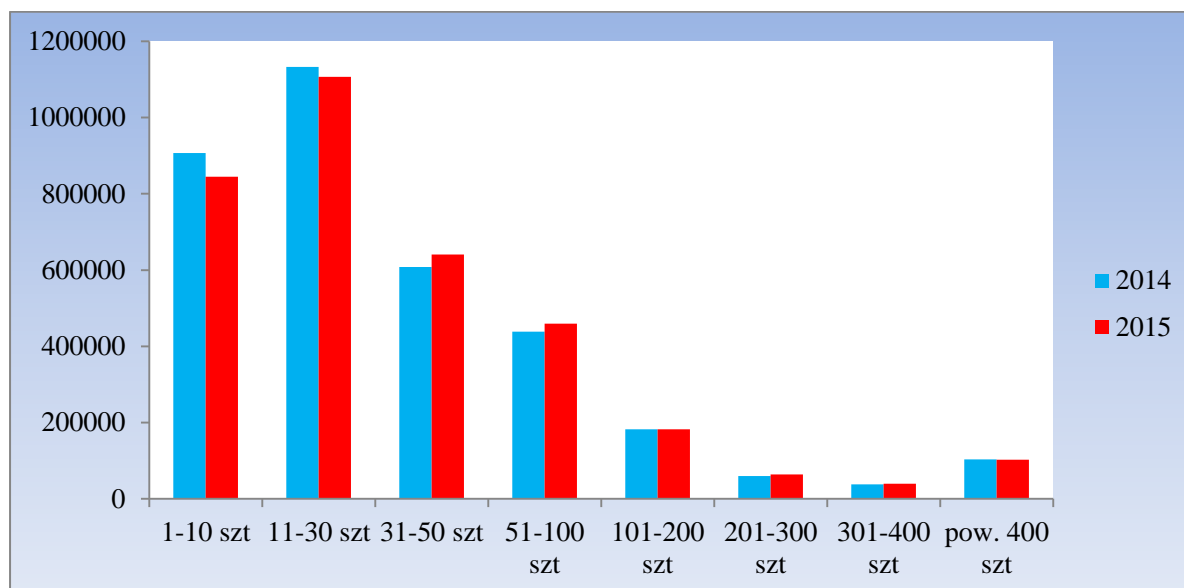
Lipiec 2016

1. Pogłowie bydła i informacje ogólne

Populacja bydła w grudniu 2015 r. liczyła 5 762,4 tys. sztuk i była wyższa o 1,8% (o 102,1 tys. sztuk) niż przed rokiem, jednak o 3,3% niższa w porównaniu z czerwcem 2015 r. (o 198,3 tys. sztuk). Również w przypadku pogłowia krów nastąpiły zmiany. Porównując z analogicznym okresem 2014 roku spadek wyniósł 4,2% tj. o 100,2 tys. sztuk, do poziomu 2 302,8 tys. sztuk. W porównaniu do stanu z czerwca 2015 r. pogłowie było niższe o 5,8% tj. o 141,7 tys. sztuk. Według danych GUS w grudniu 2015 roku pogłowie krów mlecznych wynosiło 2 134,1 tys. sztuk, prawie o 113,7 tys. sztuk (5,1%) mniej niż w grudniu 2014 roku. W stosunku do czerwca 2015 roku pogłowie krów mlecznych spadło o 145,1 tys. sztuk, tj. o 6,4%.

W Polsce występuje bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw utrzymujących zwierzęta płci żeńskiej powyżej 16 miesięcy. Najwięcej sztuk utrzymywanych jest w średnich gospodarstwach posiadających od 11 do 30 sztuk. W porównaniu z rokiem 2014 zwierząt tych ubyło w gospodarstwach małych do 30 sztuk na rzecz stad posiadających do 50 i do 100 sztuk.

Wykres 1. Liczba zwierząt płci żeńskiej powyżej 16 miesięcy w zależności od wielkości stada

Źródło: Dane ARiMR

W 2015 roku zmniejszyła się również ilość stad najmniejszych do 30 sztuk, na rzecz gospodarstw średnich do 100 sztuk i dużych do 200 sztuk oraz bardzo dużych powyżej 200 sztuk krów.

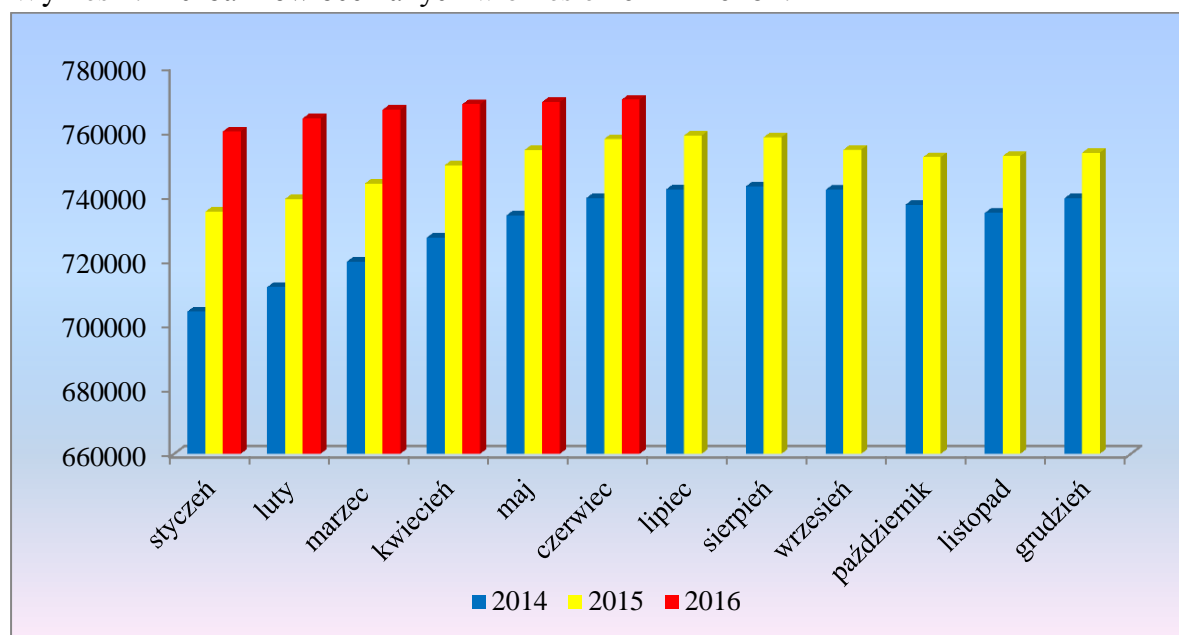
Tabela 1. Liczba stad utrzymujących zwierzęta płci żeńskiej powyżej 16 miesięcy.

ROK	1-10 szt	11-30 szt	31-50 szt	51-100 szt	101-200 szt	201-300 szt	301-400 szt	pow. 400 szt
2014	354 413	62 208	15 849	6 633	1 366	249	110	157
2015	323 380	60 508	16 730	6 933	1 377	266	117	160

Źródło: Dane ARiMR

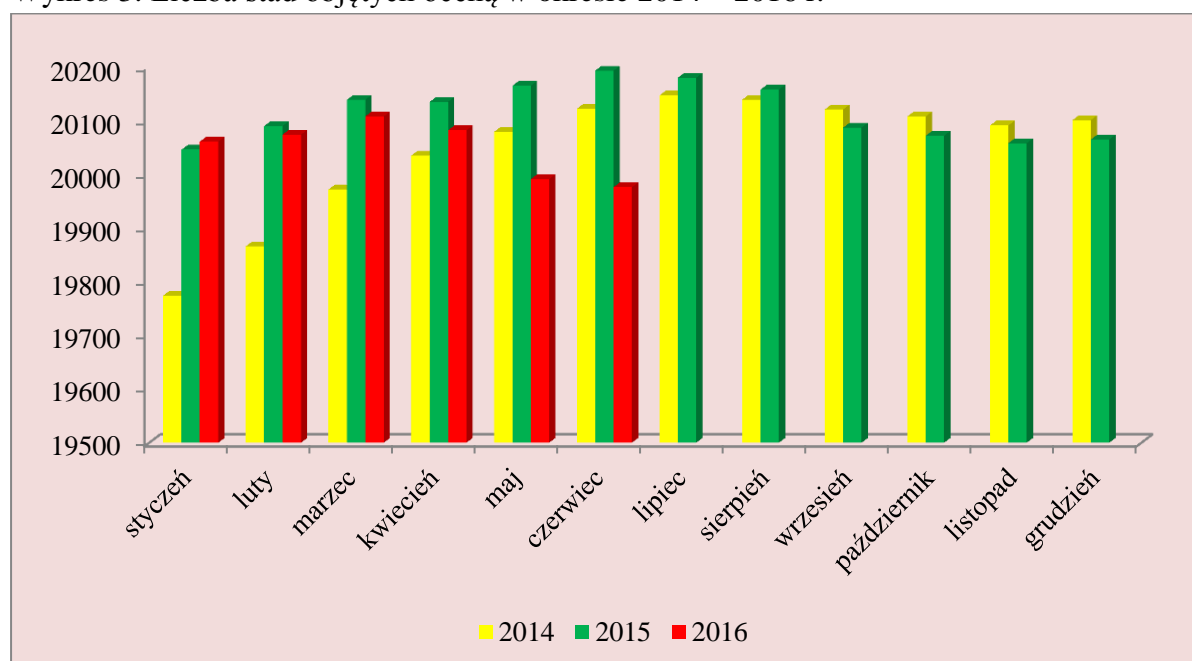
Pomimo spadkowej tendencji krajowego pogłowia krów mlecznych zainteresowanie oceną wartości użytkowej zwierząt rośnie, choć zmniejsza się liczba obór będących pod oceną. W czerwcu 2016 roku ocenie zostało poddanych 769 818 krów, z 19 976 obór. W analizowanym okresie w Regionie Oceny Parznień przeciętnie oceniono 385 947 krów, z 11 364 obór, w Regionie Oceny Poznań 205 827 krów, z 4 261 obór, a w Regionie Oceny Bydgoszcz 178 044 krów, z 4 351 obór.

Wykres 2. Liczba krów ocenianych w okresie 2014 – 2016 r.

Źródło: PFHBiPM

Wykres 3. Liczba stad objętych oceną w okresie 2014 – 2016 r.

Źródło: PFHBiPM

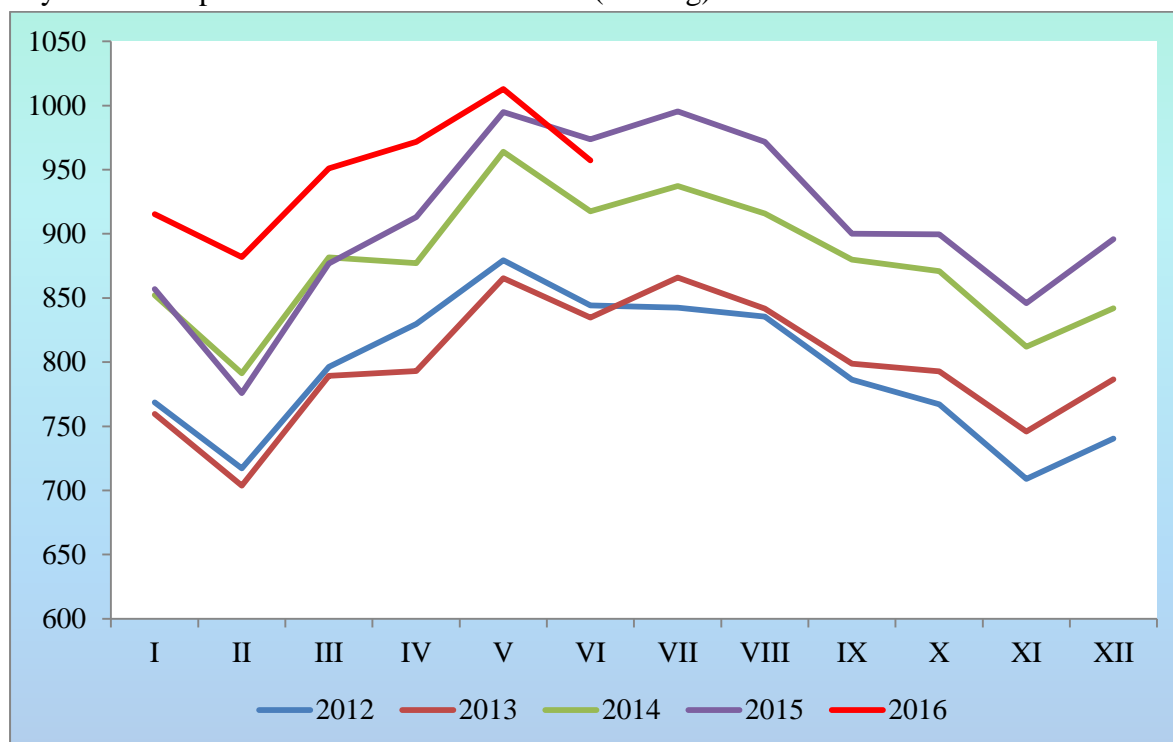
2. Skup mleka surowego

Od wielu miesięcy odnotowywany był rosnący skup mleka, obecnie dynamika dostaw surowca delikatnie wyhamowała. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w czerwcu do podmiotów skupujących dostarczono 927,5 mln litrów, tj. o 1,7% mniej w porównaniu z czerwcem 2015 roku, oraz o 5,5% mniej od skupu w maju bieżącego roku. W pierwszym półroczu 2016 roku skup mleka wyniósł 5 513,7 mln litrów i był o 5,6% większy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W czerwcu według siedziby podmiotów skupujących, najczęściej mleka surowego skupiono w województwie podlaskim (315,5 mln l), mazowieckim (163,1 mln l), oraz wielkopolskim (114,7 mln l). Najmniej natomiast mleka skupiono w województwie dolnośląskim (4,8 mln l), zachodniopomorskim (6,1 mln l), oraz podkarpackim (7,2 mln l).

Natomiast według siedziby producenta najczęściej mleka skupiono w województwie mazowieckim (199,7 mln l), podlaskim (191,3 mln l) i wielkopolskim (135,6 mln l). Najmniej natomiast w województwie lubuskim (7,0 mln l), podkarpackim (12,2 mln l), oraz małopolskim (12,5 mln l).

Wykres 4. Skup mleka w latach 2012 – 2016 (mln kg)

Źródło: ARR, GUS

Tabela 2. Zestawienie ilości skupionego mleka w okresie I-VI.2016 r. w tys. litrów

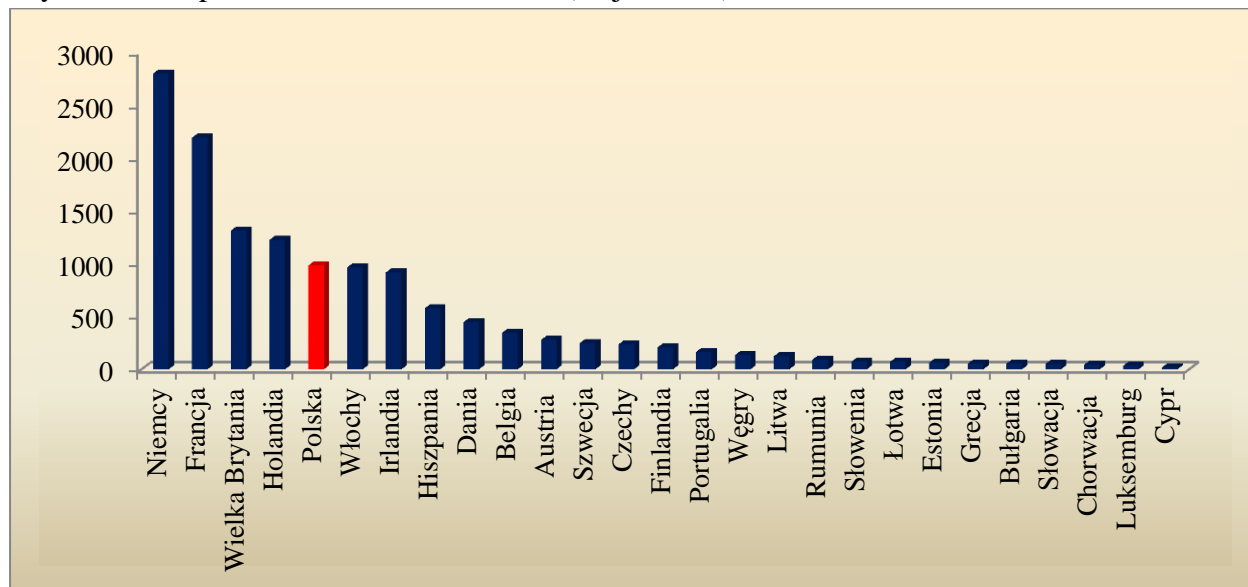
Województwo	wg siedziby jednostki skupującej	wg siedziby producenta	różnica w ilościach skupionego mleka	różnica w procentach
Polska	5 513 655	5 513 655	x	x
dolnośląskie	28 955	81 472	-52 517	-64,5%
kujawsko-pomorskie	293 069	402 877	-109 808	-27,3%
lubelskie	361 989	277 196	84 793	30,6%
lubuskie	91 502	41 898	49 604	118,4%
łódzkie	489 741	405 310	84 431	20,8%
małopolskie	65 387	66 561	-1 174	-1,8%
mazowieckie	948 691	1 171 928	-223 237	-19,0%
opolskie	116 649	127 519	-10 870	-8,5%
podkarpackie	27 514	56 455	-28 941	-51,3%
podlaskie	1 835 048	1 137 423	697 625	61,3%
pomorskie	82 399	163 951	-81 552	-49,7%
śląskie	74 525	111 035	-36 510	-32,9%
świętokrzyskie	149 375	87 265	62 080	71,1%
warmińsko-mazurskie	164 757	428 137	-263 380	-61,5%
wielkopolskie	748 972	880 129	-131 157	-14,9%
zachodniopomorskie	35 112	74 499	-39 387	-52,9%

Źródło: GUS

Różnica w ilości skupowanego mleka – różnica między ilością mleka skupionego według siedziby podmiotu skupującego, a według siedziby producenta w obrębie jednego województwa. Informacja ta pokazuje, jaka ilość mleka wyprodukowana w województwie pozostaje w nim, a jaka z niego „wypływa”. Z podanych powyżej danych wynika, że w pierwszym półroczu 2016 roku najwięcej mleka wypłynęło z województwa warmińsko – mazurskiego (263,4 mln litrów), mazowieckiego (223,2 mln litrów) i wielkopolskiego (131,2 mln litrów). Najwięcej mleka z innych województw trafiło do województwa podlaskiego 697,6 mln litrów (61,3%).

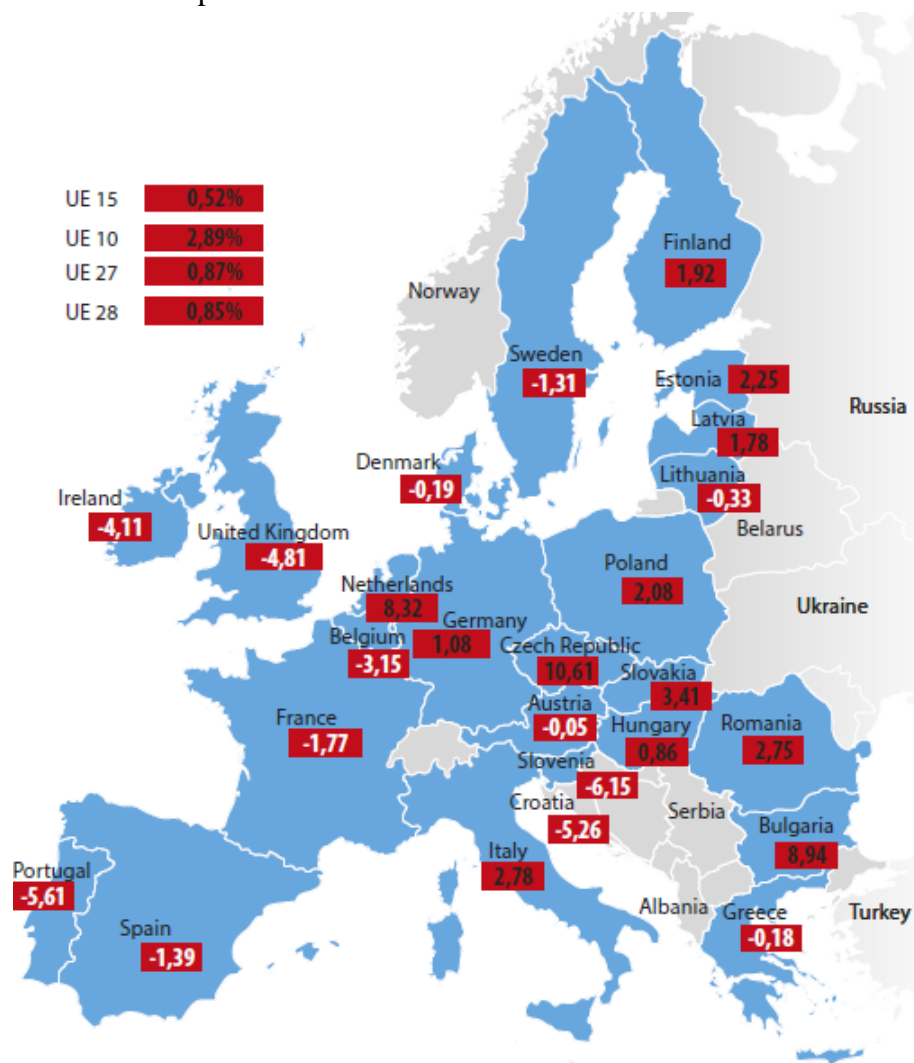
W maju 2016 roku do mleczarni w całej Unii Europejskiej dostarczono 13 722 mln litrów mleka, tj. o 112 mln litrów (0,8%) więcej niż w analogicznym okresie 2015 roku. Pięciu największych producentów (Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Holandia i Polska), łącznie skupiło 8 520 mln litrów mleka, co stanowi 62,1% całego skupionego surowca w Unii Europejskiej. W relacji rocznej produkcja została ograniczona w 12 państwach członkowskich, z czego największy spadek miał miejsce w Słowenii o 6,15%, Portugalii o 5,61%, oraz w Chorwacji o 5,26%. W pozostałych krajach produkcja została zwiększona. Największy wzrost odnotowano na Cyprze o 28,95%, w Luksemburgu o 10,75%, w Czechach o 10,61%, oraz w Holandii o 8,32%. W relacji miesięcznej spadek dostaw mleka miał miejsce jedynie w Słowenii o 0,79%. W pozostałych państwach członkowskich odnotowano wzrost, największy w Irlandii o 21,59%, na Litwie o 20,44%, Łotwie o 15,03%, oraz w Rumunii o 14,5%.

Wykres 5. Skup mleka w UE w mln litrów (maj 2016 r.)

Źródło: Miesięczna analiza Polskiej Izby Mleka, EUROSTAT

Rysunek 1. Zmiana skupu mleka w UE V 2016/V 2015

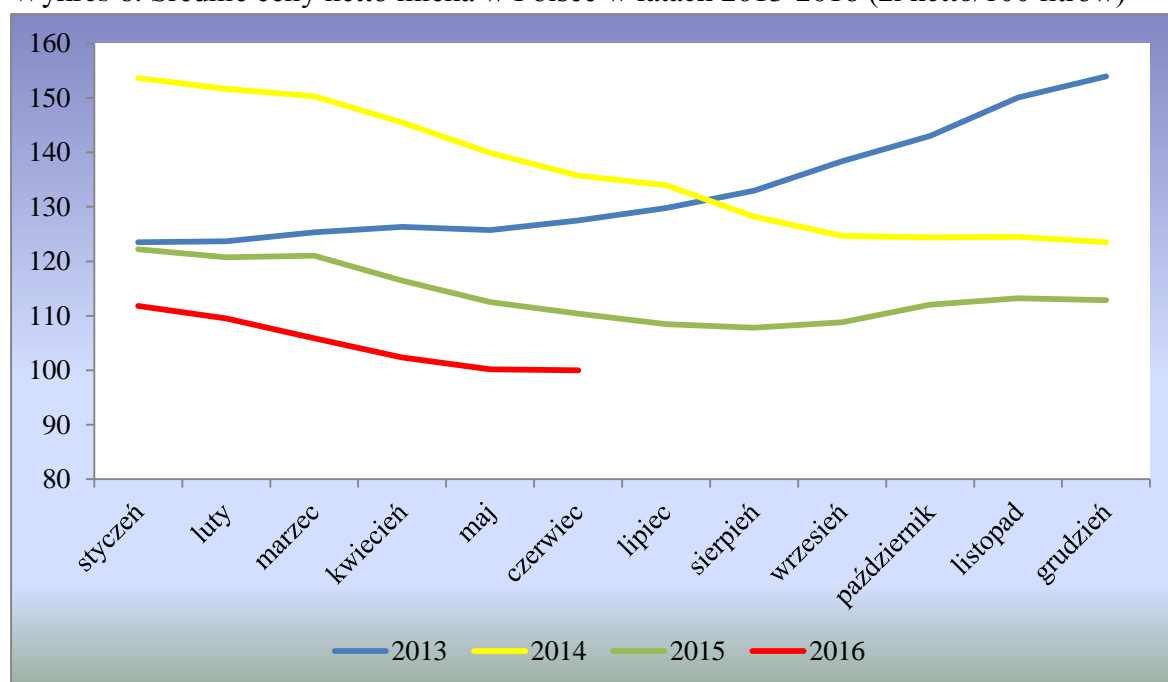

Źródło: EUROSTAT

3. Ceny skupu mleka

W Polsce od początku 2014 roku, utrzymuje się spadkowa tendencja cen skupu mleka. Główną przyczyną takiej sytuacji jest zwiększona podaż surowca oraz ograniczony popyt eksportowy na produkty mleczarskie ze strony rynku chińskiego i przez rosyjskie embargo. Tendencja spadkowa utrzymuje się również w pierwszym półroczu 2016 roku. W czerwcu bieżącego roku średnia cena mleka ukształtowała się na poziomie 99,97 zł/hl i była o 0,2% niższa niż w maju i o 9% niższa od ceny w analogicznym okresie 2015 roku. W okresie styczeń – czerwiec bieżącego roku średnia cena mleka wynosiła 104,96 zł/100 litrów i była o 10,5% mniejsza w porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku.

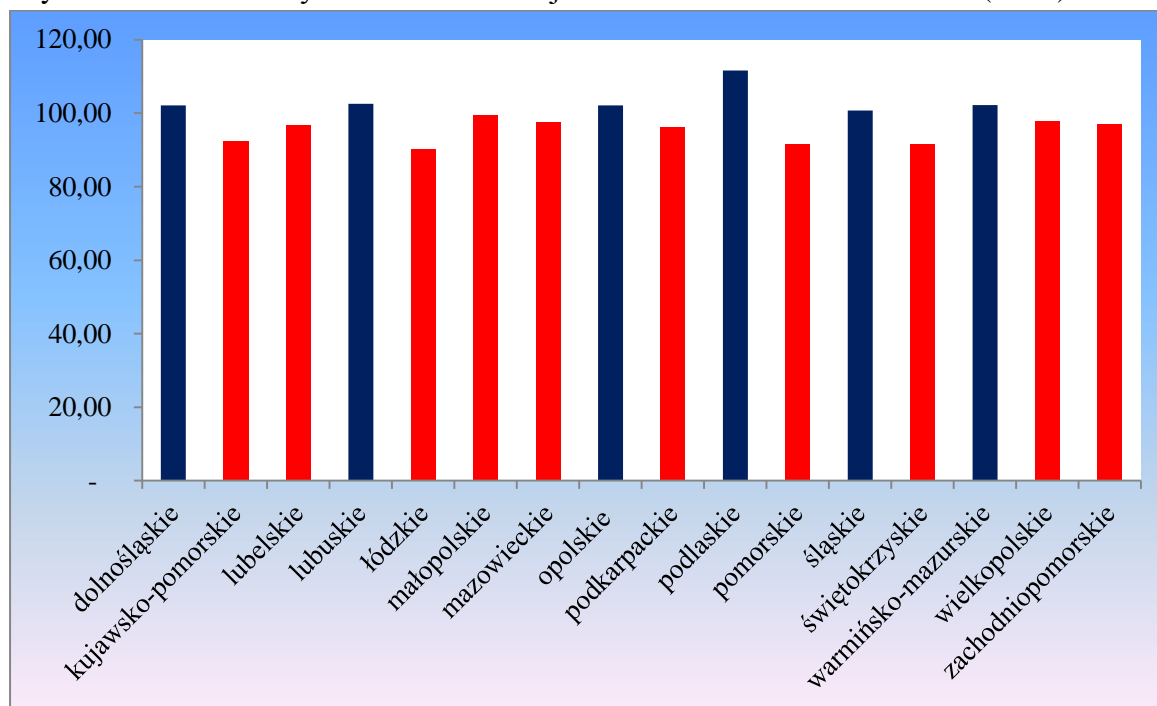
Wykres 6. Średnie ceny netto mleka w Polsce w latach 2013-2016 (zł netto/100 litrów)

Źródło: ARR, GUS

Zróżnicowanie cen netto skupu mleka jest bardzo wyraźne w województwach. W czerwcu 2016 roku cena poniżej 1 zł/l spadła w 10 województwach. Najniższą cenę otrzymywali producenci z województw: łódzkiego – 90,23 zł/hl, pomorskiego – 91,55 zł/hl oraz świętokrzyskiego – 91,59 zł/hl. Natomiast najwyższa cena mleka była wypłacana w województwach: podlaskim – 111,57 zł/hl, lubuskim – 102,55 zł/hl oraz warmińsko-mazurskim – 102,22 zł/hl. Najbliżej średniej krajowej znalazły się województwa: mazowieckie – 111,15 zł/hl, wielkopolskie – 111,39 zł/hl, zachodniopomorskie – 111,93 zł/hl oraz lubelskie – 111,99 zł/hl. Najbliżej średniej krajowej była cena w województwie małopolskim – 99,63 zł/hl.

Wykres 7. Średnie ceny netto mleka w województwach w czerwiec 2016 r. (zł/ hl)

Źródło: ARR, GUS

Średnia cena mleka w Unii Europejskiej - 28 w maju 2016 roku wynosiła 26,15 EUR/100 kg i była o 4,5% niższa niż miesiąc wcześniej i o 14,9% niższa niż w maju 2015 roku.

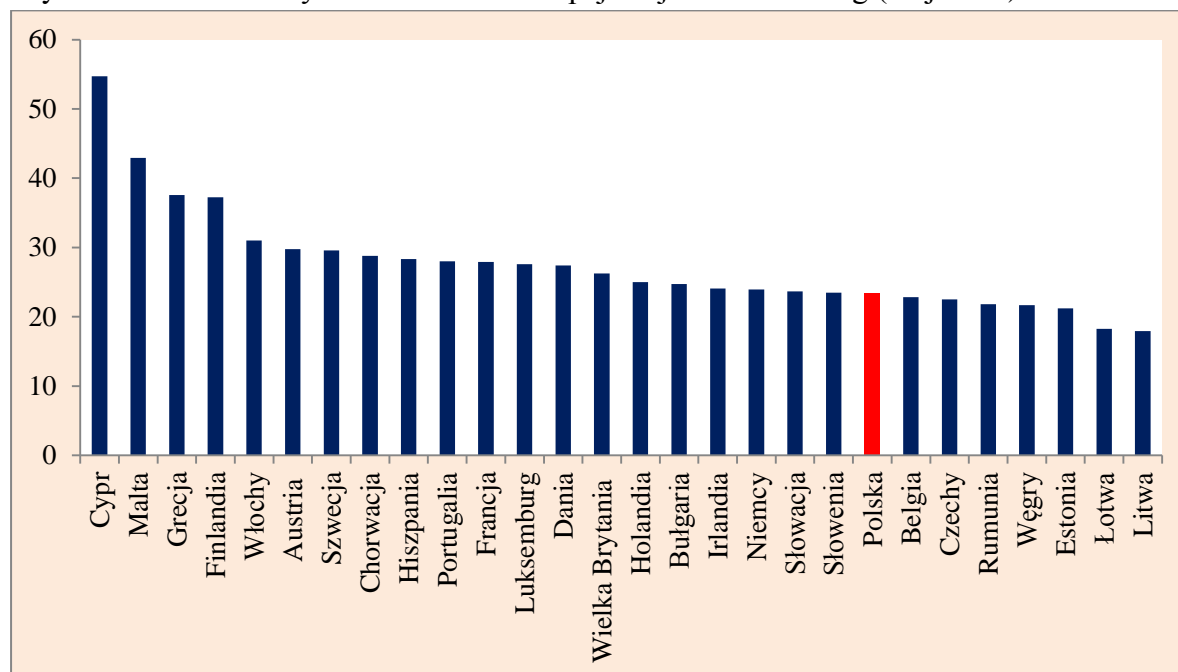
Średnia ważona cena mleka w starych krajach członkowskich w maju ukształtowała się na poziomie 26,70 EUR/100 kg i była o 4,4% niższa niż w kwietniu i o 14,7% niższa niż w analogicznym okresie 2014 roku.

Pięciu największych unijnych producentów (Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Holandia i Włochy) w piątym miesiącu 2016 r. średnio płaciło 26,83 EUR/100 kg i było to o 4,9% mniej niż przed miesiącem.

W maju 2016 r. w Polsce średnia cena mleka w skupie w euro spadła o 17,4% w porównaniu do analogicznego miesiąca ubiegłego roku, oraz była o 4,5% niższa niż w kwietniu 2016 r. i wynosiła 23,30 EUR/100kg. Cena w Polsce była niższa niż cena w Niemczech o 2,6%, oraz niższa o 16,4% niż cena notowana we Francji. Jednocześnie była niższa niż średnia cena w UE-15 o 12,6%, oraz o 10,8% niż średnia w UE-28.

Wykres 8. Średnie ceny mleka w Unii Europejskiej w EUR/100 kg (maj 2016)

Źródło: Komisji Europejskiej

Tabela 3. Cena skupu mleka w europejskich mleczarniach EUR/100 kg

Firma	Kraj	X 15	XI 15	XII 15	I 16	II 16	III 16	IV 16	V 16
Belgomilk (Milcobel)	Belgia	26,39	26,39	26,39	26,39	25,26	24,26	23,27	22,27
Alois Muller	Niemcy	26,87	27,86	27,86	27,37	26,38	25,14	24,64	22,17
Nordmilch	Niemcy	25,19	26,18	27,17	26,18	26,18	24,68	23,21	21,23
Arla Foods Denmark	Dania	28,55	28,55	28,54	28,66	27,68	27,7	26,79	25,81
Hameenlinnan. O.	Finlandia	39,74	37,79	37,77					
Bongrain CLE	Francja	32,45	30,7	30,47	30,15	30,05	29,92	29	29
Danone	Francja	30,15	28,19	30,63	32,17	32,2	31,55	31,12	30,68
Lactalis	Francja	31,14	31,14	31,14	29,3	29,3	29,28	28,03	27,87
Sodiaal	Francja	33,14	32,32	32,32	31,68	30,71	30,71	29,93	29,22
First Milk	W. Brytania	28,64	28,4	27,05					
Dairy Crest Davidstow	W. Brytania	36,99	36,31	33,87	30,65	29,82	27,65	23,49	23,62
Glanbia	Irlandia	23,99	23,99	23,99	23,99	26,74	22,01	22,01	21
Kerry	Irlandia	26,52	25,56	25,56	25,56	25,34	25,34	23,89	22,93
Granarolo	Włochy	38,29	38,29	38,29	38,29	38,29	38,29	36,35	36,35
DOK Kass	Holandia	24,19	25,18	26,17	25,16	25,16	24,19	23,34	21,25
Friesland - Campina	Holandia	28,2	28,93	29,17	28,44	28,42	27,69	26,67	26,67
ŚREDNIA		30,03	29,74	29,77	28,86	28,62	27,47	26,29	24,24
Fonterra	NZ	23,08	23,68	24,03	21,22	19,99	20,29	20,32	20,11
USA	US	35,29	36,8	34,21	32,16	31,72	31,72	30,55	28,83

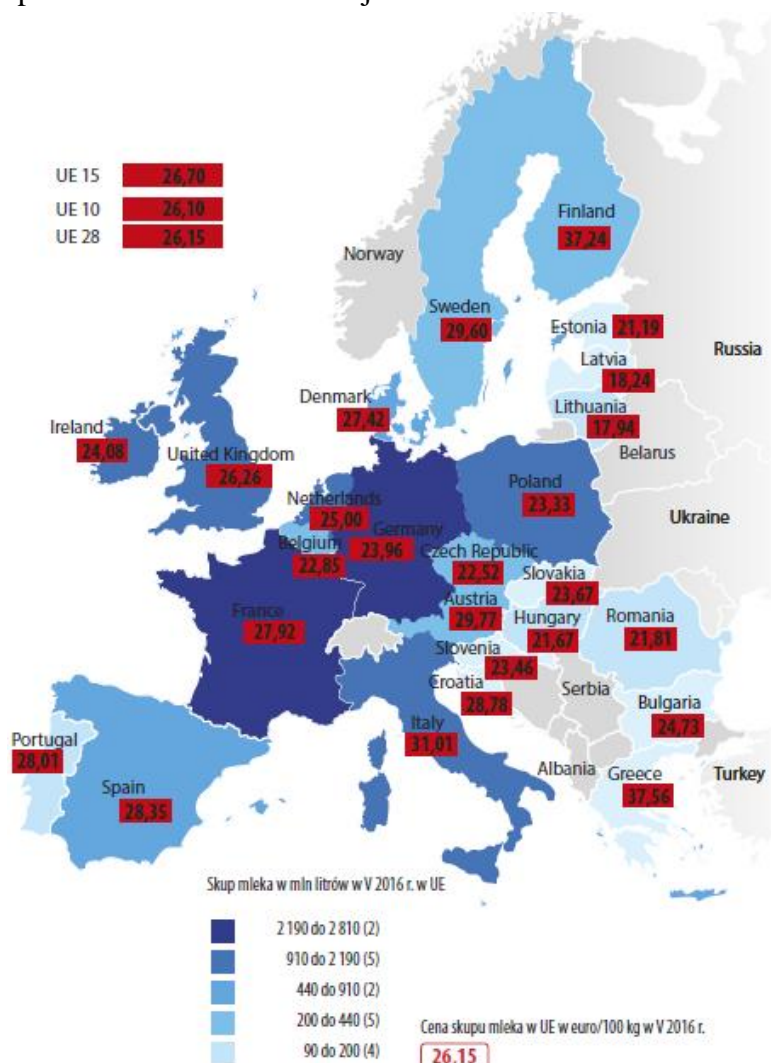
Źródło: MDC

Średnia cena za mleko płacona przez przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej w maju wynosiła 24,24 EUR/100 kg, tj. spadek o 9,11% w porównaniu do maja 2016 roku i spadek o 22,08% w porównaniu z analogicznym miesiącem 2015 roku.

Cena mleka wypłacana przez Fonterę w maju wynosiła 20,11 EUR/100 kg, co oznacza spadek o 14% w ujęciu rocznym. W USA w piątym miesiącu cena mleka spadła

w stosunku do kwietnia o 5,6%, a w stosunku do analogicznego okresu 2015 r. spadła o 20,4% i wynosiła 28,83 EUR/100 kg.

Rysunek 2. Skup i cena mleka w UE w maju 2016

Źródło: EUROSTAT

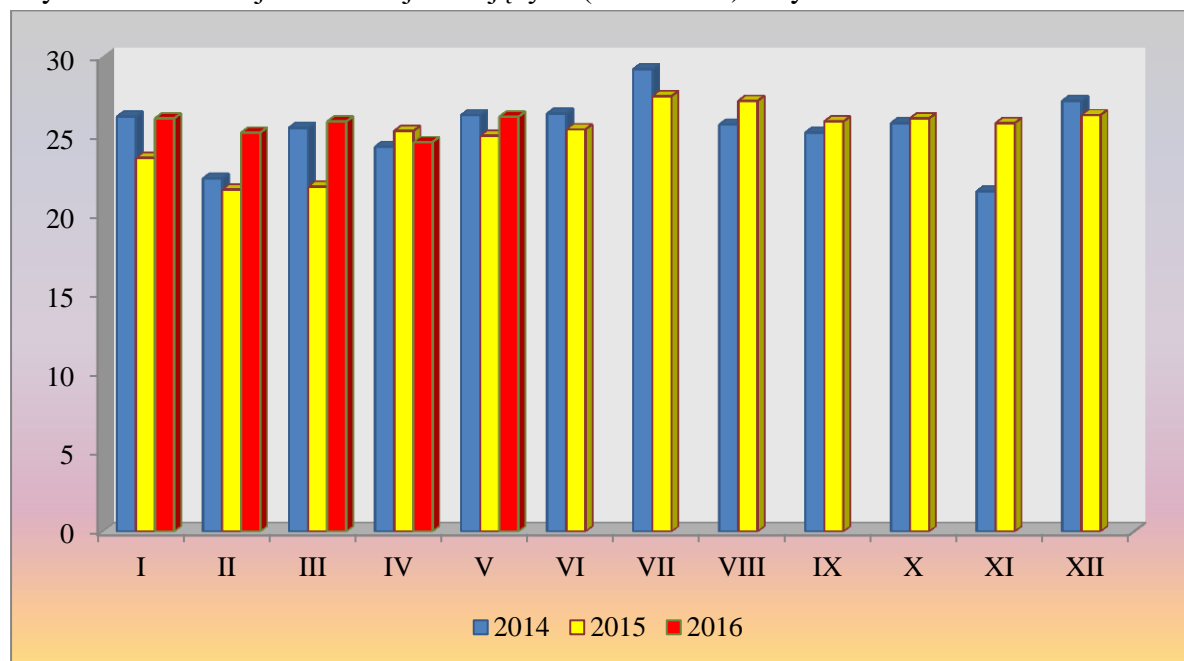
4. Produkcja wybranych artykułów mleczarskich

Na skutek zwiększonej podaży surowca od początku bieżącego roku odnotowywany jest wzrost krajowej produkcji większości artykułów mleczarskich.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2016 roku produkcja mleka płynnego wyniosła 1,3 mln ton i była o 9% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 roku.

W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2016 roku, produkcja serów dojrzewających wynosiła 128 tys. ton i była o 8% większa niż w roku ubiegłym. W samym maju wyprodukowano 26,2 tys. ton tych artykułów, tj. o 6,9% więcej niż w kwietniu i o 3,7% więcej niż w maju 2015 roku. Jednocześnie w analizowanym okresie produkcja serów niedojrzewających i twarogów zwiększona została o 3%, do poziomu 184 tys. ton.

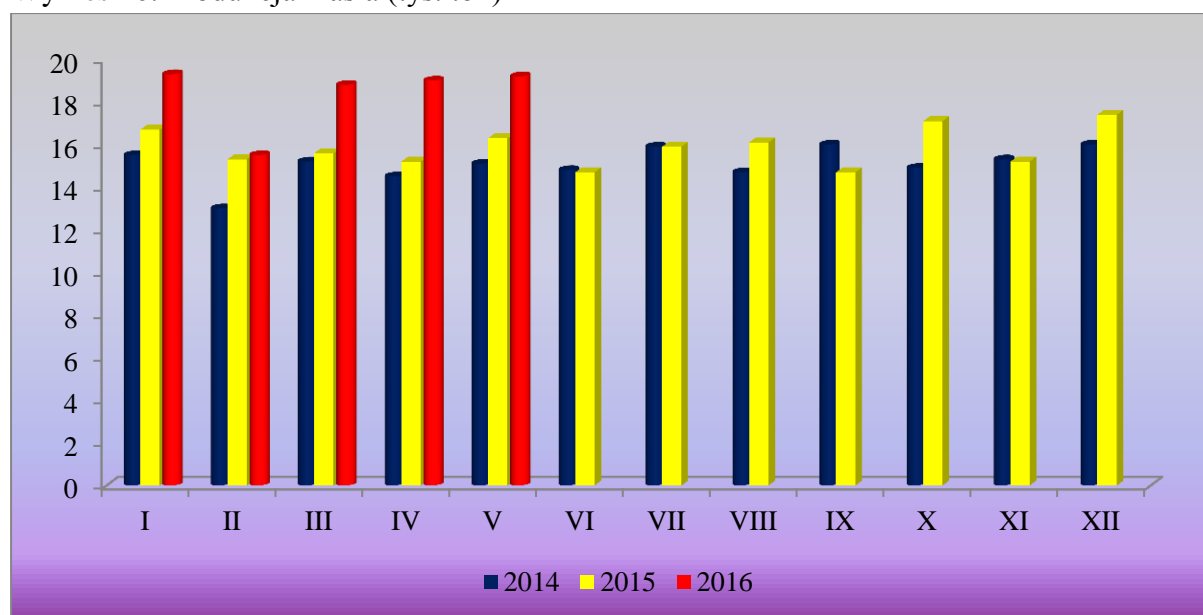
Wykres 9. Produkcja serów dojrzewających (2014-2016) w tys. ton

Źródło: Dane GUS

Więcej w porównaniu z 2015 rokiem wyprodukowano również masła. Produkcja tego artykułu w maju wyniosła 19,2 tys. ton, tj. o 1,1% więcej niż przed miesiącem i o 17,7% więcej niż w analogicznym miesiącu 2015 roku. W miesiącach styczeń – maj 2016 roku produkcja masła wynosiła 91,7 tys. ton, tj. o około 16,8% więcej niż w analogicznym okresie 2015 roku.

Wykres 10. Produkcja masła (tys. ton)

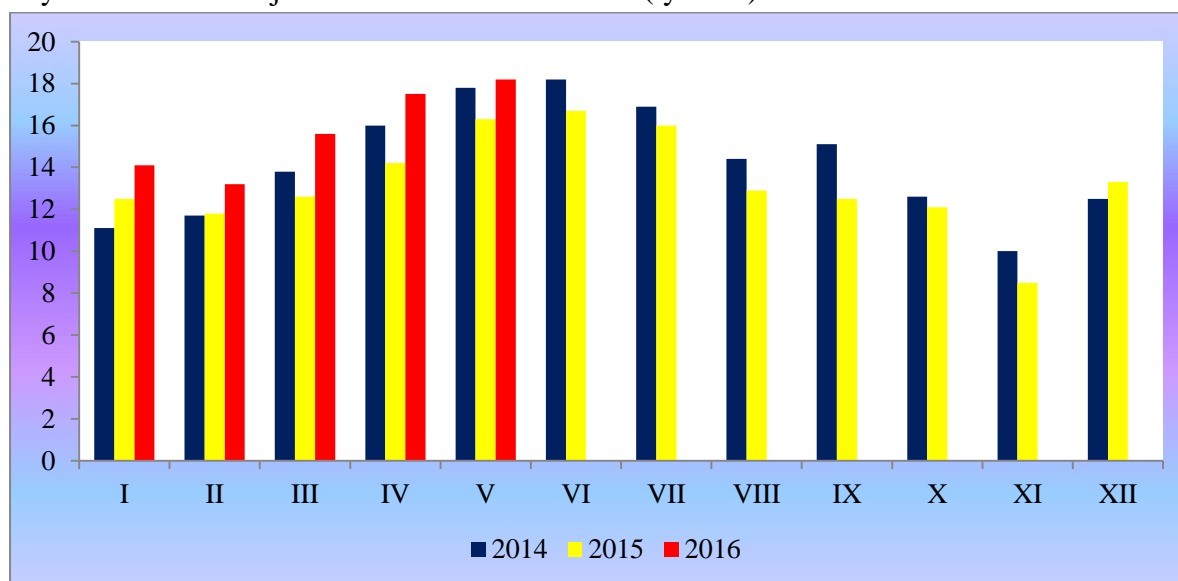

Źródło: ARR

Możliwość sprzedaży odtłuszczonego mleka w proszku na zapasy interwencyjne oraz względnie długi okres przechowywania wpłynęło na zwiększenie produkcji tego artykułu. Produkcja OMP w maju była o 4,4% wyższa niż w kwietniu i o 11,5% wyższa niż w analogicznym okresie 2015 roku i wynosiła 18,2 tys. ton. W okresie od stycznia do maja 2016 roku w Polsce wyprodukowano około 79 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku, tj. o 17% więcej w porównaniu z tym samym okresem 2015 roku.

Produkcja pełnego mleka w proszku w 2016 roku ukształtowała się na poziomie 18 tys. ton i była o 10% większa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Wykres 11. Produkcja OMP w latach 2014-2016 (tys. ton)

Źródło: ARR

Spośród monitorowanych artykułów na niższym poziomie niż rok wcześniej utrzymuje się produkcja galanterii. W okresie styczeń – maj 2016 r. produkcje jogurtów zmniejszono o 5%, do poziomu 173 tys. ton, a śmietany niezagęszczonej o 2%, do 143 tys. ton.

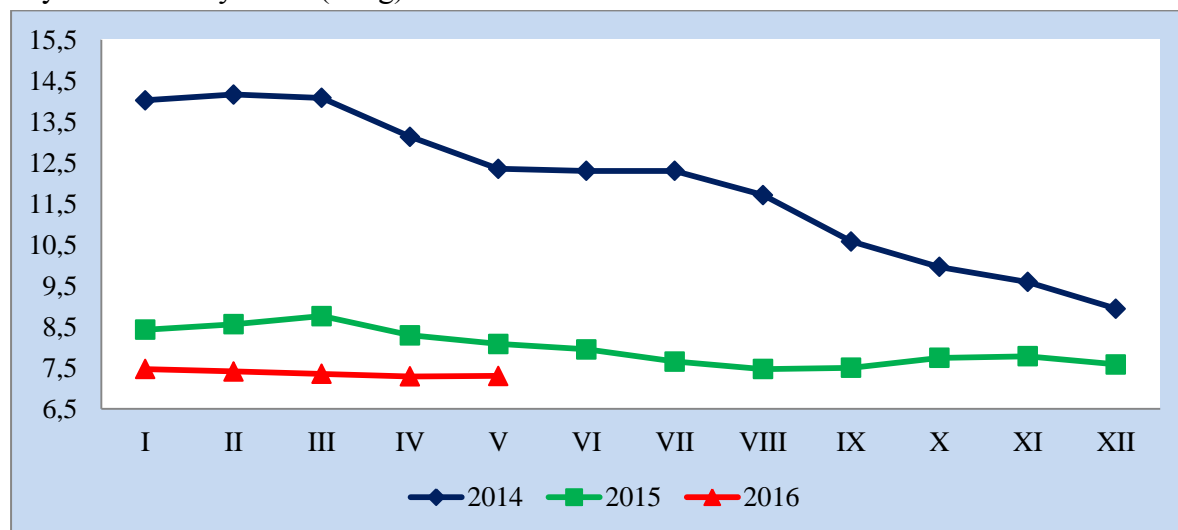
5. Ceny artykułów mleczarskich

W maju na skutek ożywienia globalnego popytu na artykuły mleczarskie, w Unii Europejskiej została przerwana spadkowa tendencja cen. Jednak w Polsce jedynie ceny odtłuszczonego mleka w proszku nie uległy obniżeniu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego średnia cena odtłuszczonego mleka w proszku w maju ukształtowała się na poziomie 7,30 zł/kg i była o 0,1% wyższa niż w kwietniu, ale o 9,7% niższa niż w analogicznym okresie 2015 roku. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w dniach 20-26.06.2016 r. krajowi producenci za odtłuszczone mleko w proszku otrzymywali 7,03 zł/kg, tj. o 2% mniej niż w poprzednim notowaniu, oraz o 7% mniej niż przed rokiem. Cena OMP była o 5,9% niższa od ceny interwencyjnej (169,80 EUR/100kg). W okresie 27.06-03.07.2016 r. cena odtłuszczonego mleka w proszku ukształtowała się

na poziomie 7,02 zł/kg, o 0,2% mniej niż przed tygodniem, oraz o 0,6% mniej niż miesiąc wcześniej, pozostawała o 6,7% niższa od ceny interwencyjnej. Na początku lipca ceny po raz kolejny spadły i wynosiły 6,95 zł/kg, tj. o 1% mniej niż w poprzednim notowaniu i przed miesiącem. W dniach 11-17.07.2016 r. odtłuszczone mleko w proszku zbywano po 7,34 zł/kg. Była to cena o 5,5% wyższa niż tydzień wcześniej i o 2,5% wyższa niż miesiąc wcześniej, pozostawała jednak o 2% niższa, niż cena interwencyjna. W porównaniu z notowaniami sprzed roku cena OMP utrzymywała się za zbliżonym poziomie.

Wykres 12. Ceny OMP (zł/kg)

Źródło: ARR, GUS

Duże wahania cenowe odnotowano w przypadku pełnego mleka w proszku. W dniach 20-26.06.2016 za kilogram PMP płacono 8,75 zł, tj. o 7% więcej niż w poprzednim tygodniu i o 8% więcej niż przed miesiącem. Na przełomie czerwca i lipca pełne mleko w proszku zbywano po 8,66 zł/kg, tj. o 1% taniej niż tydzień wcześniej, jednak o 6% drożej niż przed miesiącem. W drugim tygodniu lipca cena PMP ukształtowała się na poziomie 8,96 zł/kg i była 3% wyższa niż w poprzednim notowaniu i o 6% wyższa niż przed miesiącem. W dniach 11-17.07.2016 roku cena pełnego mleka w proszku spadła w porównaniu z poprzednim notowaniem o 7%, ale pozostawała wyższa o 1,5% w relacji miesięcznej i wynosiła 8,32 zł/kg. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku PMP było o 13% tańsze.

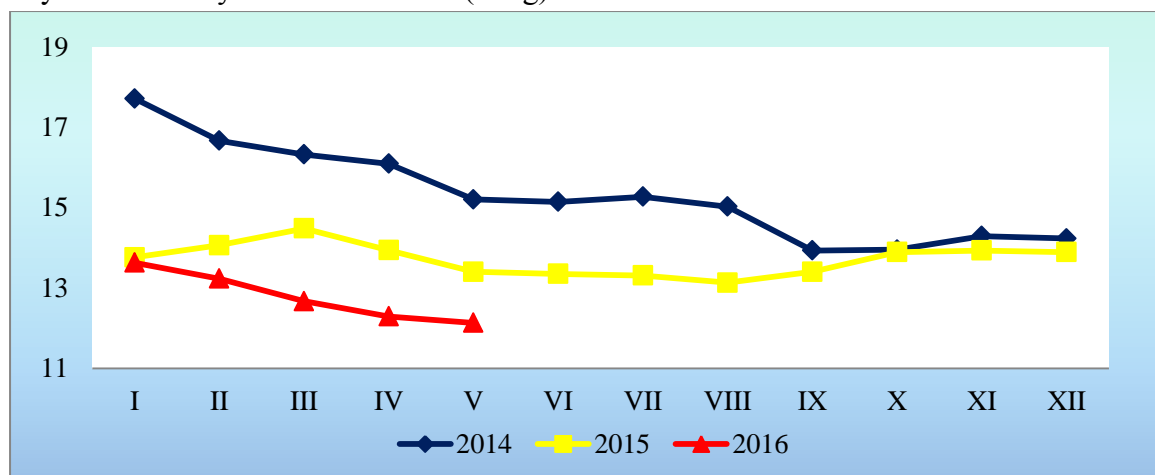
W pierwszych dniach lipca w portach Europy Zachodniej cena OMP wzrosła o 1% w porównaniu z czerwcem i o 2% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku i ukształtowała się na poziomie 1 950 USD/t. Wzrost odnotowano również w Oceanii, gdzie za tonę OMP płacono 1 925 USD/t, tj. o 4% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 1% mniej niż przed rokiem. W Stanach Zjednoczonych tona odutłuszczonego mleka w proszku kosztowała 1 940 USD i była o 6% droższa niż na początku czerwca 2016 r., ale o 3% tańsza niż w analogicznym okresie 2015 roku. Na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej, cena odutłuszczonego mleka w proszku w pierwszym tygodniu lipca

wynosiła 1 699 EUR/t, tj. zbliżony poziom jak przed miesiącem, ale o 4% mniej niż przed rokiem.

W przypadku pełnego mleka w proszku w Oceanii jego cena, w analizowanym okresie, ukształtowała się na poziomie 2 200 USD/t i była o 3% wyższa od ceny sprzed miesiąca i roku. W portach Europy Zachodniej produkt ten kosztował 2 388 USD/t, tj. o 4% więcej niż przed miesiącem, ale o 3% mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku. Na wewnętrznym rynku Unii Europejskiej, cena pełnego mleka w proszku miała tendencje wzrostowe. W lipcu za tonę PMP płacono 2 205 EUR, tj. o 6,5% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 6% mniej od ceny w analogicznym okresie 2015 roku.

Według danych Agencji Rynku Rolnego w maju odnotowano spadek cen w przypadku masła. W analizowanym miesiącu za masło w blokach producenci otrzymywali 12,13 zł/kg, tj. o 1% mniej niż w kwietniu i o 9,5% mniej niż przed rokiem. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformowało, że w dniach 20-26.06.2016 roku cena masła w blokach średnio wynosiła 11,41 zł/kg, tj. o 5% więcej niż tydzień wcześniej i o 11% więcej niż przed miesiącem. Masło konfekcjonowane kosztowało w tych dniach 12,78 zł/kg, tj. o 3% więcej niż w poprzednim notowaniu i o 11% więcej niż miesiąc wcześniej. Na przełomie czerwca i lipca 2016 r. cena masła w blokach ponownie wzrosła i ukształtowała się na poziomie 12,01 zł/kg, tj. o 5% więcej niż tydzień wcześniej i o 16% więcej niż przed miesiącem. W tym okresie za kilogram masła konfekcjonowanego producenci otrzymywali 12,96 zł, tj. o 1% więcej niż w poprzednim notowaniu i o 11% więcej niż miesiąc wcześniej. W dniach 04-10.07.2016 r. cena masła w blokach wynosiła 12,50 zł/kg i była o 4% wyższa niż przed tygodniem i o 18% wyższa niż miesiąc wcześniej. Cena masła konfekcjonowanego wynosiła 13,88 zł/kg, tj. o 7% więcej niż w poprzednim notowaniu i o 16% więcej niż w czerwcu 2016 r. W trzecim tygodniu lipca ceny masła w blokach ukształtowały się na poziomie 13,11 tj. o 5% wyższym niż w poprzednim notowaniu i o 21% wyższym niż miesiąc wcześniej. W przypadku masła konfekcjonowanego jego cena była o 1% niższa od ceny, jaką producenci uzyskiwali w poprzednim tygodniu i o 12,5% więcej niż zeszłym miesiącu, wynosiła 13,99 zł/kg. W odniesieniu do notowań sprzed roku masło w blokach było o 11% droższe, a masło konfekcjonowane o 7% droższe.

Wykres 13. Ceny masła w blokach (zł/kg)

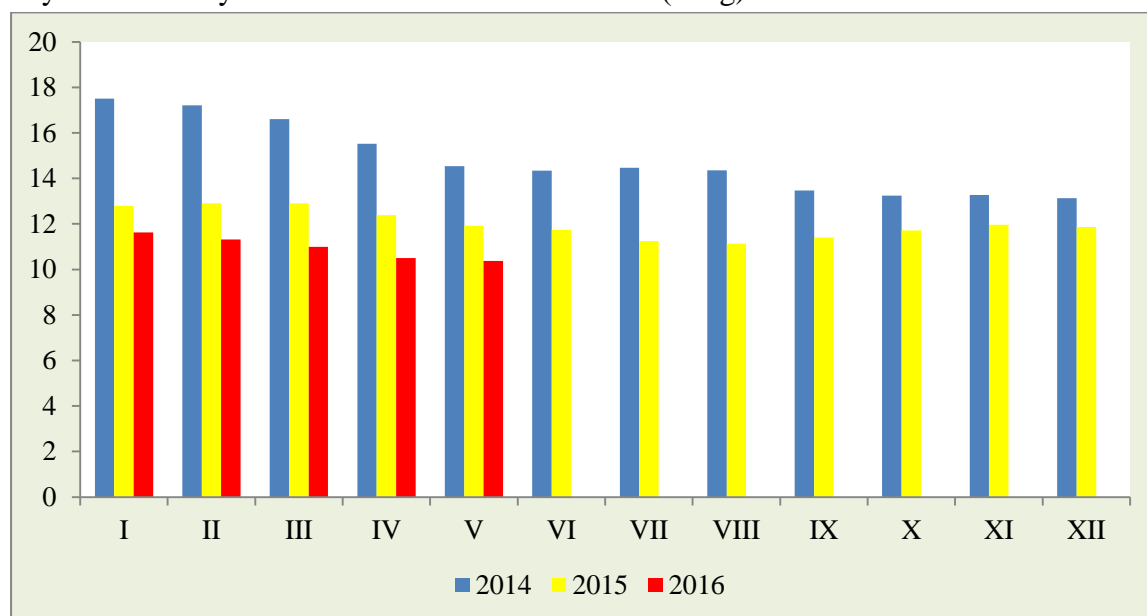

Źródło: ARR, GUS

W portach Europy Zachodniej w lipcu producenci za tonę masła otrzymywali 3 138 USD, tj. o 12% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 5% mniej niż w tym samym okresie 2015 roku. W Unii Europejskiej masło kosztowało 2 990 EUR/t. Cena ta była o 9% wyższa niż w czerwcu 2016 r. i o 0,5% wyższa niż przed rokiem. W Oceanii ceny masła wynosiły średnio 2 963 USD/t i były o 9% wyższe niż miesiąc wcześniej i o 2% wyższe w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku. W Stanach Zjednoczonych ceny masła również odnotowały tendencje wzrostowe i ukształtowały się na poziomie 5 032 USD/t tj. o 4% więcej niż przed miesiącem i o 19% więcej niż w 2015 roku.

W maju 2016 roku odnotowano kolejny spadek cen serów podpuszczkowych dojrzewających. Za ser Edamski płacono 10,91 zł/kg, tj. o 1% mniej niż w kwietniu i o 11% mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku. Za ser Gouda producenci otrzymywali 10,38 zł/kg, co względem kwietnia stanowi 1% spadek. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2015 r. ceny tego produktu mleczarskiego były o 13% niższe.

Wykres 14. Ceny sera Gouda w 2014 – 2015 roku (zł/kg)

Źródło: GUS, ARR

W Oceanii w lipcu producenci sera Cheddar otrzymywali 2 850 USD/t, tj. o 2% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 12% mniej w analogicznym okresie 2015 roku. W USA cena ukształtowała się na poziomie 3 594 USD/t i była o 10,5% wyższa niż miesiąc wcześniej, ale o 5,5% niższa niż przed rokiem. Na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej ser Cheddar zbywano po 2 610 EUR/t, tj. o 15% taniej niż w tym samym okresie 2015 roku.

Tabela 4. Średnie ceny produktów mleczarskich na rynku wewnętrznym UE – 24.07.2016

Produkt mleczarski	Cena produktu za kg			Zmiana cen w %		
	przed miesiącem	przed tygodniem	aktualna	roczna	miesięczna	tygodniowa
masło	2,89	3,05	2,99	2%	3,3%	-1,9%
OMP	1,69	1,73	1,71	-1%	1,1%	-0,7%
PMP	2,16	2,21	2,25	2%	4,1%	1,6%
Cheddar	2,65	2,68	2,68	-14%	0,9%	-0,2%
Edam	2,30	2,44	2,49	2%	8,6%	2,0%
Gouda	2,24	2,34	2,37	-7%	5,8%	1,5%
Ementaler	3,48	3,60	3,63	-9%	4,4%	0,9%

Źródło: FAMMU/FAPA

6. Handel zagraniczny

W okresie pięciu miesięcy 2016 roku wolumen eksportu artykułów mleczarskich wyniósł 534 tys. ton (w wadze produktu) i był o 1% mniejszy niż w analogicznym okresie 2015 roku. Z powodu znaczącego spadku cen transakcyjnych, wpływy zmniejszyły się o 13% i wynosiły 614 mln EUR. Przywóz natomiast ukształtował się na poziomie 217 tys. ton litrów, tj. o niecały 1% niższym niż w ubiegłym roku, a jego wartość wzrosła do 322 mln EUR, tj. o 4%.

W miesiącach styczeń – maj 2016 roku odnotowano wzrost eksportu mleka płynnego i śmietany o 15%, masła i tłuszczów mlecznych o 12%, serów i twarogów o 4%. Zmniejszył się natomiast eksport mleka w proszku o 30%, serwatki o 11%, jogurtów i napojów fermentowanych o 14%, oraz lodów o 8%.

W okresie pięciu miesięcy bieżącego roku większy o 17% był import mleka w proszku, jogurtów i napojów fermentowanych o 54%, kazeiny o 48%, a także serów i twarogów oraz lodów o 3%.

7. Prywatne przechowywanie OMP

W 2016 roku, do 10 lipca na okres przechowywanie od 90 do 210 dni i 365 dni, w UE zgłoszono 33,8 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku. Najwięcej pochodziło z Holandii (12,4 tys. ton), Belgii (7,4 tys. ton), oraz Niemiec (6 tys. ton). W Polsce zainteresowanie tym mechanizmem jest niewielkie, zaoferowano 400 tony OMP. Według stanu na koniec maja 2016 r. w unijnych magazynach znajdowało się 33,8 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku.

8. Prywatne przechowywanie masła

Większym zainteresowaniem cieszy się mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania masła. W 2016 roku do mechanizmu prywatnego przechowywania masła zgłoszono 110,1 tys. ton, z czego 48,3 tys. ton pochodziło z Holandii, 21 tys. ton z Niemiec, 21 tys. ton z Francji. Polscy przedsiębiorcy zgłosili do mechanizmu 3,9 ton tego

produktu. Według stanu z końca maja 2016 roku w unijnych magazynach znajdowało się 91 tys. ton masła, w tym 2,9 tys. ton w Polsce.

9. Prywatne przechowywanie serów

Komisja Europejska udostępniła zainteresowanym państwom (Irlandia, Francja, Włochy, Litwa, Holandia, Finlandia, Szwecja i Wielka Brytania), niewykorzystany limit serów tj. 68,1 tys. ton, które mogą być objęte mechanizmem dopłat do prywatnego przechowywania. Od dnia 21 lutego do 10 lipca 2016 roku do tego mechanizmu zgłoszono 49,7 tys. ton serów. Do tej pory przyznany limit wykorzystali: Włochy, Irlandia i Szwecja. W unijnych magazynach na koniec maja 2016 roku znajdowało się 26,8 tys. ton tego artykułu.

Wnioski o dopłaty do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku, masła i serów, można składać do 30 września bieżącego roku, jednak KE zapowiada wydłużenie terminów realizacji interwencyjnego skupu OMP i dopłat do jego prywatnego przechowywania do końca lutego 2017 roku.

10. Zakup interwencyjny OMP i masła

Rada Unii Europejskiej rozporządzeniem 2016/1042 z 24 czerwca 2016 roku podwyższyła limit zakupu odtłuszczonego mleka w proszku po stałej cenie z 218 tys. ton do 350 tys. ton. Jednocześnie rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/1058 z 29 czerwca 2016 roku zamknięto procedurę przetargową zakupu OMP w ramach interwencji publicznej, otwartą rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/826.

Unijne ceny OMP, pomimo wzrostu, od początku czerwca bieżącego roku oscylowały wokół ceny interwencyjnej. W efekcie przedsiębiorcy są zainteresowani sprzedażą tego produktu na zapasy interwencyjne. Do 10 lipca 2016 roku złożono wnioski i zakup interwencyjny 308 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku. Polska pod względem wolumenu OMP zgłoszonego na zapasy interwencyjne jest piątym beneficjentem tego mechanizmu (34,5 tys. ton). Więcej zgłoszono z Niemiec, Francji, Belgii i Irlandii.

Rynkowe ceny masła znacząco przewyższają cenę interwencyjną, dlatego unijni przedsiębiorcy nie są zainteresowani sprzedażą tego produktu na zapasy interwencyjne.

11. Program „Mleko w szkole”

Jednym z programów mających na celu kształtowanie u dzieci i młodzieży prawidłowych nawyków żywieniowych, jest program „Mleko w szkole”. W ramach programu dzieci mogą spożywać mleko białe i smakowe o różnej zawartości tłuszczu, twarożki, sery i jogurty. Na realizację programu w roku szkolnym 2015/2016 łącznie z budżetu unijnego i krajowego, wydano 112 mln zł, oraz 172 tys. zł z Funduszu Promocji Mleka. Ogółem od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej do 10 lipca 2016 roku na program „Mleko w szkole” wydano 1,39 mld zł, z czego 28,9 mln zł stanowią środki z FPM.

12. Nadzwyczajne wsparcie w sektorze mleka

W dniu 18 lutego weszło w życie Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych. Pomoc przysługiwała rolnikom (producentom mleka), którzy w roku kwotowym 2014/2015 wprowadzili do obrotu mleko w ilości nie mniejszej niż 15 tys. kg oraz w dniu złożenia wniosku o udzielenie pomocy posiadali, co najmniej 3 krowy typu mlecznego lub kombinowanego, w wieku przekraczającym 24 miesiące, zgłoszone do rejestru zwierząt gospodarskich i siedzib stad tych zwierząt. Wysokość wsparcia zależała między innymi od ilości mleka wprowadzonego do obrotu przez producenta w roku kwotowym 2014/2015 (jednak nie większej niż 300 tys. kg). Po przeprowadzonej weryfikacji wszystkich wniosków Agencja Rynku Rolnego na rachunki bankowe 91,5 tys. producentów mleka przekazała 122,7 mln zł.

13. Lipcowy pakiet Komisji Europejskiej dla rolnictwa.

W dniu 18 lipca, podczas posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Komisja Europejska zaprezentowała pakiet 500 mln EUR, który obejmuje:

- **Mechanizm ograniczenia produkcji mleka.** 150 mln EUR wsparcia dla dobrowolnego zmniejszenia dostaw mleka na obszarze Unii Europejskiej. Mechanizm będzie funkcjonować na poziomie UE, dzięki czemu dostęp rolników w UE do programu będzie odbywać się na tych samych warunkach. Zmniejszenie ma polegać na ograniczeniu dostaw przez 3 miesiące. Do wyboru są cztery okresy redukcyjne: X – XII 2016, XI 2016 – I 2017, XII 2016 – II 2017, oraz I – III 2017. Kwota dofinansowania ma zależeć od różnicy pomiędzy mlekiem sprzedawanym w zadeklarowanym 3-miesięcznym okresie i analogicznym do niego kwartałem w roku poprzednim. Jednostkowo pomoc ma wynieść 14 eurocentów za kg redukcji. Rolnicy będą zgłaszać chęć dobrowolnego ograniczania poprzez złożenie odpowiedniej deklaracji w Agencji Rynku Rolnego. Po zsumowaniu wielkości redukcji dla całej Polski, dokumenty krajowe zostaną przekazane Komisji Europejskiej. W praktyce producent najpierw będzie składał deklarację dobrowolnego ograniczenia produkcji. Następnie po zakończeniu okresu redukcji, rolnik złoży wniosek o płatność, po którym nastąpi weryfikacja i wypłata środków. Weryfikacja będzie miała na celu sprawdzenie czy deklarowana przez producenta różnica w dostawach jest zgodna z ograniczeniem produkcji w praktyce. Rolnik będzie musiał wykazać, jaka jest różnica w dostawach, poprzez uwierzytelnienie dostaw za okres 3 miesięcy 2015 – 2016 analogiczny do okresu 2016 – 2017, w którym nastąpi redukcja.
- **Warunkowa pomoc dostosowawcza.** 350 mln EUR alokowane w ramach środków pomocowych na poziomie Państw Członkowskich. Państwa Członkowskie mogą uzupełnić kwotę pomocy o 100%. Państwa Członkowskie deklarują, na co chcą przeznaczyć powyższą pomoc. KE wskazała propozycje obszarów, na które może być przeznaczona pomoc. Wśród nich znalazły się m.in.

wsparcie dla: gospodarstw o małej skali produkcji, dla gospodarstw stosujących ekstensywne metody produkcji, na podniesienia jakości produkcji (w tym produkcja ekologiczna. Dla Polski przewidziano kwotę 22 670 129 EUR.

Państwo Członkowskie	EURO
Belgia	10 979 636
Bułgaria	5 809 941
Czechy	10 346 106
Dania	9 294 305
Niemcy	57 955 101
Estonia	8 081 123
Irlandia	11 086 327
Grecja	1 683 910
Hiszpania	14 665 678
Francja	49 900 853
Chorwacja	1 517 133
Włochy	20 942 300
Cypr	297 165
Łotwa	9 760 362
Litwa	13 298 661
Luksemburg	560 115
Węgry	9 543 566
Malta	100 092
Holandia	22 952 419
Austria	5 863 491
Polska	22 670 129
Portugalia	3 988 059
Rumunia	10 896 083
Słowenia	1 145 506
Słowacja	2 062 803
Finlandia	7 521 715
Szwecja	6 881 425
Zjednoczone Królestwo	30 195 996

Źródło: MRiRW

- **Dobrowolne wsparcie związane z produkcją.** Państwa Członkowskie otrzymały możliwość zmiany ustaleń w ramach dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją dla sektora mleczarskiego, w celu zapewnienia oddzielenia płatności od produkcji w roku 2017.
- **Wydłużenie okresu interwencji publicznej dla odtłuszczonego mleka w proszku poza 30 września.** Interwencja publiczna dla odtłuszczonego mleka w proszku zostanie wydłużona do końca lutego 2017 roku, kiedy to zostanie wznowiony standardowy okres interwencji. Do końca grudnia 2016 r., górny pułap dla wykupu odtłuszczonego mleka w proszku po stałej cenie zostanie utrzymany na poziomie 3500 000 t.

- **Wydłużenie systemu dopłat do prywatnego przechowywania dla odtłuszczonego mleka w proszku.** Mechanizm standardowy (przechowywanie przez 90 – 210 dni) oraz rozszerzony (365 dni) zostaną wydłużone do końca lutego 2017 r.
- **Zaliczki.** Zaliczki w wysokości 70% z tytułu płatności bezpośrednich oraz 85% z tytułu płatności obszarowych w ramach rozwoju obszarów wiejskich będą wypłacane od dnia 16 października r., po zakończeniu kontroli administracyjnych.

OPRACOWAŁA: Dorota Śmigielska